

รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะความเป็นผู้ประกอบการของนักศึกษาในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา*

Model for Developing Entrepreneurial Competency of Students in Educational Institutions under Office of the Vocational Education Commission

¹จิรศักดิ์ จันทัน, ฉลอง ชาตुरुประชีวิน และ สติรพร ชาวนชัย

¹Chirasak Chankan, Chalong Chatrurachewin and Sathiraporn Chaowachai

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร

Faculty of Education, Naresuan University, Thailand.

¹Corresponding Author's Email: Chirasakc63@nu.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1. ศึกษากระบวนการพัฒนา วิธีการพัฒนาและสมรรถนะความเป็นผู้ประกอบการของนักศึกษาในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา 2. สร้างรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะความเป็นผู้ประกอบการของนักศึกษาในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาและ 3. ประเมินรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะความเป็นผู้ประกอบการของนักศึกษาในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาโดยแบ่งการดำเนินการวิจัยออกเป็น 3 ขั้นตอน ดังนี้ ขั้นตอนที่ 1 การศึกษากระบวนการพัฒนา วิธีการพัฒนา และสมรรถนะความเป็นผู้ประกอบการของนักศึกษาในสถานศึกษาโดยการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 6 คน และสถานศึกษาที่มีการปฏิบัติที่ดี จำนวน 3 แห่ง ขั้นตอนที่ 2 การสร้างรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะความเป็นผู้ประกอบการของนักศึกษาในสถานศึกษาโดยการตรวจสอบความเหมาะสมจากผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 9 คน โดยใช้แบบสัมภาษณ์ และขั้นตอนที่ 3 การประเมินความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ของรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะความเป็นผู้ประกอบการของนักศึกษาในสถานศึกษาโดยการตอบแบบสอบถามจากผู้อำนวยการ รองผู้อำนวยการ ครูที่ปรึกษาศูนย์บ่มเพาะผู้ประกอบการอาชีวศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาในเขตภาคเหนือจำนวน 108 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถามการประเมินความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ของรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะ ความเป็นผู้ประกอบการของนักศึกษาในสถานศึกษาซึ่งมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ

ผลการวิจัยพบว่า 1. กระบวนการพัฒนาสมรรถนะความเป็นผู้ประกอบการของนักศึกษาในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา มี 4 ประการ ได้แก่ 1) การสำรวจความต้องการการพัฒนาสมรรถนะ 2) การวางแผน และออกแบบการพัฒนาสมรรถนะความเป็นผู้ประกอบการของนักศึกษา 3) การดำเนินการพัฒนาสมรรถนะความเป็นผู้ประกอบการของนักศึกษา 4) การประเมินผลการพัฒนาสมรรถนะความเป็นผู้ประกอบการของนักศึกษา, วิธีการพัฒนาสมรรถนะ มี 3 วิธี ได้แก่ การจัดสถานการณ์

*Received June 28, 2023; Revised September 6, 2023; Accepted September 8, 2023

จำลอง การฝึกอบรม และการศึกษาดูงาน และสมรรถนะความเป็นผู้ประกอบการ มี 3 ด้าน ได้แก่ ด้านความรู้ ด้านทักษะ และด้านคุณลักษณะ 2. รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะความเป็นผู้ประกอบการของนักศึกษาในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ประกอบไปด้วย 4 องค์ประกอบ ได้แก่ องค์ประกอบที่ 1 ผู้ดำเนินการพัฒนา องค์ประกอบที่ 2 กระบวนการพัฒนาสมรรถนะความเป็นผู้ประกอบการของนักศึกษาองค์ประกอบที่ 3 วิธีการพัฒนาสมรรถนะความเป็นผู้ประกอบการของนักศึกษา องค์ประกอบที่ 4 สมรรถนะความเป็นผู้ประกอบการของนักศึกษา 3. ผลการประเมินรูปแบบความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์พบว่ารูปแบบมีความเป็นไปได้อยู่ในระดับมาก และความเป็นประโยชน์ก็อยู่ในระดับมาก

คำสำคัญ: รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะ; ความเป็นผู้ประกอบการของนักศึกษา; อาชีวศึกษา

Abstract

The research article consisted of the following objectives: 1) to investigate the development processes and methods, as well as entrepreneurial competency of students in educational institutions under office of the vocational education commission; 2) to create a model for developing entrepreneurial competency of students in educational institutions under office of the vocational education commission; and 3) to assess a model for developing entrepreneurial competency of students in educational institutions under office of the vocational education commission. The study was divided into three phases: 1) An examination of development processes and methods, as well as entrepreneurial competency among students in educational institutions. This phase was carried out by interviewing six experts and three educational institutions with best practices; 2) The design of a model for developing entrepreneurial competency of students in educational institutions, which was reviewed for its propriety by 9 experts using an interview form; and 3) A model for developing entrepreneurial competency of students in educational institutions was assessed for its feasibility and utility using questionnaires distributed to directors, deputy directors, and advisors to the vocational entrepreneurial incubator center, a total of 108 people. Data was collected using a questionnaire with a 5-point Likert scale to assess the feasibility and utility of a model for developing entrepreneurial competency in students at educational institutions.

From the study, the following results were found: 1) There are four processes of developing the entrepreneurial competency of students at educational institutions under the office of the vocational education commission, which are (1) Investigating the need for competence development, (2) Planning and designing the development of students' entrepreneurial competencies, (3) Operating the development of students' entrepreneurial competencies, and (4) Assessing the development outcomes of students' entrepreneurial competencies. There are three development methods: (1) Arranging simulation scenarios, (2) Training, and (3) Field trips. There are three components to entrepreneurial competency: (1) Knowledge, (2) Skills, and (3) Qualities; 2) A model for developing entrepreneurial competency of students in educational institutions under office of the vocational education

commission consists of four components, which are (1) Development operators, (2) Processes of developing the entrepreneurial competency of students, (3) Methods of developing the entrepreneurial competency of students, and (4) Entrepreneurial competency of students; and 3) The assessment of a model yielded high-level feasibility and utility results.

Keywords: Model of Competency Development; Student Entrepreneurship; Vocational Education

บทนำ

แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ (2561-2580) ประเด็นที่ 8 ผู้ประกอบการและวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมยุคใหม่ วัตถุประสงค์ เพื่อสร้างและพัฒนาผู้ประกอบการไทยให้เป็น “ผู้ประกอบการยุคใหม่” ที่ก้าวหน้าและ ใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีและนวัตกรรมในการขับเคลื่อนธุรกิจ โดยเฉพาะวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม

สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา เป็นหน่วยงานหลักในการจัดการศึกษาและฝึกอบรมวิชาชีพเพื่อผลิต และพัฒนากำลังคนพัฒนาทักษะในการคิดเชิงสร้างสรรค์ (Creative thinking) ด้วยการสร้างชิ้นงานสิ่งประดิษฐ์ หรือนวัตกรรมใหม่ตามสาขาวิชาชีพนำมาต่อยอดในเชิงพาณิชย์ รวมไปถึงการสร้างเครือข่ายเพื่อพัฒนาผู้ประกอบการใหม่ให้สามารถสร้างช่องทางการเข้าถึงแหล่งทุนและองค์ความรู้ทางธุรกิจ เพื่อเพิ่มช่องทางอาชีพ (Career path) ให้กับผู้เรียนให้สามารถประกอบธุรกิจได้ จากงานวิจัยงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (Office of Small and Medium Enterprise Promotion, 2022) พบว่าผู้ประกอบการยังขาดความรู้ และความสามารถในการบริหารธุรกิจสมัยใหม่ขาดทักษะในการติดต่อเจรจาธุรกิจระดับสากล และรู้ไม่เท่าทันสถานการณ์โลกที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว ทำให้การประกอบธุรกิจไม่มีประสิทธิภาพ ไม่สามารถขยายตลาดการค้าหรือการลงทุน ไม่สามารถนำไปสู่การแข่งขันได้ สอดคล้องกับผลการวิจัยของ อรทัย โยธินรุ่งเรือง สุดสงวน และคณะ (Sudsanguan et al. 2021) ที่พบว่า การพัฒนาหลักสูตรอบรมเสริมสร้างผู้ประกอบการใหม่ในศูนย์บ่มเพาะผู้ประกอบการอาชีวศึกษาแบบครบวงจรนักศึกษาอาชีวศึกษา ซึ่งยังขาดความรู้ ความเข้าใจและทักษะในการประกอบธุรกิจของตนเอง ขาดความรู้ด้านการตลาด ช่องทางการจำหน่าย มีข้อจำกัดในการเข้าถึงแหล่งทุน ไม่มีระบบบริหารจัดการที่ดีแนวทางการพัฒนาสมรรถนะของนักศึกษาจะต้องมีการนำเอากิจกรรมต่างๆ เข้ามาประยุกต์ใช้ในการพัฒนาสมรรถนะในการทำงานหรือการแก้ปัญหาต่างๆ จนประสบความสำเร็จในระดับใดระดับหนึ่ง (Choocherd, 2022) ซึ่งสมรรถนะเป็นผลรวมของความรู้ ทักษะ คุณลักษณะ และการปฏิบัติที่สามารถวัดและประเมินผลได้ โดยมีลักษณะสำคัญ ดังนี้ 1) มุ่งให้ผู้เรียนแสดงความสามารถที่เชี่ยวชาญ เน้นการนำความรู้ไปใช้จริง 2) กำหนดความคาดหวังไว้สูง และคาดหวังกับผู้เรียนทุกคน 3) ผู้เรียนรับผิดชอบต่อตัวเองให้ถึงเป้าหมายสามารถออกแบบการเรียนรู้ของตนเองได้ สามารถเรียนได้ในสถานที่และเวลาที่แตกต่างกันโดยการช่วยเหลือสนับสนุนอย่างยืดหยุ่น ตามลักษณะเฉพาะของผู้เรียน 4) ผู้เรียนจะได้รับการประเมินเมื่อพร้อม และเป็นการประเมินความก้าวหน้าตามอัตราของตนเอง เน้นประเมินที่ท้าทาย เน้นการปฏิบัติด้วยเครื่องมือวัดที่เข้าถึงความเชี่ยวชาญของผู้เรียน (Prasertsin, Srihasat, and Laonoi, 2021)

สำนักงานมาตรฐานการอาชีวศึกษาและวิชาชีพ เป็นหน่วยงานรับผิดชอบการดำเนินกิจกรรมภายใต้ศูนย์บ่มเพาะผู้ประกอบการอาชีวศึกษา โดยกำหนดให้ทุกสถานศึกษาจัดตั้งศูนย์บ่มเพาะผู้ประกอบการอาชีวศึกษาในดำเนินงานในปีการศึกษา 2560 พบว่า มีการก่อตั้งศูนย์บ่มเพาะผู้ประกอบการอาชีวศึกษา 2,530 ศูนย์

สามารถสร้างผู้ประกอบการต่อยอดได้ 82 ราย และในปีการศึกษา 2561 มีการก่อตั้งศูนย์บ่มเพาะผู้ประกอบการอาชีวศึกษา 2,582 ศูนย์ สามารถสร้างผู้ประกอบการต่อยอดได้ 25 ราย ซึ่งสอดคล้องกับ Chinweroj (2019) ได้วิจัยการพัฒนาระบบการขับเคลื่อนศูนย์บ่มเพาะผู้ประกอบการอาชีวศึกษา พบปัญหาการดำเนินการ คือสถานศึกษาบางแห่งไม่ได้ ดำเนินการตามนโยบายการพัฒนาศักยภาพการเป็นผู้ประกอบการของผู้เรียน ผู้บริหารไม่เข้าใจบริบท บทบาทและหน้าที่ของศูนย์บ่มเพาะผู้ประกอบการอาชีวศึกษา ไม่มีกระบวนการในการกำกับ ส่งเสริม สนับสนุน ติดตาม การดำเนินงาน ขาดโครงสร้างการบริหารที่ชัดเจน หัวหน้าศูนย์บ่มเพาะผู้ประกอบการอาชีวศึกษาไม่มีแนวปฏิบัติหรือการบริหารศูนย์บ่มเพาะผู้ประกอบการอาชีวศึกษา ขาดความรู้ความเข้าใจในการดำเนินงานของศูนย์บ่มเพาะผู้ประกอบการอาชีวศึกษา และครูขาดองค์ความรู้ด้านการเป็นผู้ประกอบการ นอกจากนี้ผู้วิจัยได้เก็บข้อมูลโดยการถามนักศึกษาที่ไม่ได้ต่อยอดเป็นผู้ประกอบการยังต้องการ แรงบันดาลใจ พี่เลี้ยง กระบวนการผลิตสินค้า การตลาด ประสบการณ์จริง ความรู้นอกตำราเช่น กฎหมาย ภาษี ระบบเอกสาร หลักการบริหาร (พนักงาน อาคารสถานที่ ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน) เป็นต้น

จากเหตุผลดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงศึกษาและพัฒนารูปแบบการพัฒนาสมรรถนะความเป็นผู้ประกอบการของนักศึกษาในสถานศึกษา เพื่อนำข้อมูลดังกล่าวไปใช้เป็นแนวทางการประยุกต์ใช้ในการจัดการศูนย์บ่มเพาะผู้ประกอบการอาชีวศึกษา ในสถานศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษากระบวนการพัฒนา วิธีการพัฒนา และสมรรถนะความเป็นผู้ประกอบการของนักศึกษาในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา
2. เพื่อสร้างรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะความเป็นผู้ประกอบการของนักศึกษาในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา
3. เพื่อประเมินรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะความเป็นผู้ประกอบการของนักศึกษาในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัย โดยแบ่งออกเป็น 3 ขั้นตอน มีรายละเอียด ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษากระบวนการพัฒนา วิธีการพัฒนา และสมรรถนะความเป็นผู้ประกอบการของนักศึกษาในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ขั้นตอน ดังนี้คือ

1.1 การศึกษากระบวนการพัฒนา วิธีการพัฒนา และสมรรถนะความเป็นผู้ประกอบการของนักศึกษาในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา โดยการศึกษาเอกสาร (Document Study) แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาสมรรถนะความเป็นผู้ประกอบการของนักศึกษาในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา รายงานผลการดำเนินการของศูนย์บ่มเพาะผู้ประกอบการอาชีวศึกษาโดยการศึกษาหลักการ แนวคิดและสาระสำคัญที่เกี่ยวข้องเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลเป็นตารางการวิเคราะห์เนื้อหา วิเคราะห์ข้อมูล โดยการสังเคราะห์เนื้อหา

1.2 การศึกษากระบวนการพัฒนา วิธีการพัฒนา และสมรรถนะความเป็นผู้ประกอบการของนักศึกษาในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา โดยการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้และประสบการณ์ด้านความเป็นผู้ประกอบการ จำนวน 6 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ซึ่งเป็นคณะกรรมการขับเคลื่อนศูนย์บ่มเพาะผู้ประกอบการอาชีวศึกษา ระดับภาค เป็นผู้มีความรู้

และประสบการณ์เกี่ยวกับการพัฒนาสมรรถนะความเป็นผู้ประกอบการของนักศึกษาในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสัมภาษณ์ วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา

1.3 การศึกษากระบวนการพัฒนา วิธีการพัฒนา และสมรรถนะความเป็นผู้ประกอบการของนักศึกษาในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาจากสถานศึกษาที่มีวิธีปฏิบัติที่ดี (Best Practice) จำนวน 3 แห่ง ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ซึ่งเป็นผู้อำนวยการ รองผู้อำนวยการ และครูที่ปรึกษาศูนย์บ่มเพาะผู้ประกอบการอาชีวศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาที่มีวิธีปฏิบัติที่ดีจากสถานศึกษา 3 แห่ง ที่ได้รับการประเมินศูนย์บ่มเพาะผู้ประกอบการอาชีวศึกษา ระดับ 4 ดาว ในปีการศึกษา 2563 โดยใช้แบบสัมภาษณ์ และวิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา

ขั้นตอนที่ 2 การสร้างและตรวจสอบรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะความเป็นผู้ประกอบการของนักศึกษาในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ขั้นตอน ดังนี้คือ

2.1 การยกร่างรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะความเป็นผู้ประกอบการของนักศึกษาในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาในขั้นตอนที่ 1 มายกร่างและนำร่างรูปแบบที่สร้างขึ้นเสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อพิจารณาความเหมาะสมและการใช้ภาษา

2.2 การตรวจสอบความเหมาะสมของรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะความเป็นผู้ประกอบการของนักศึกษาในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา โดยการจัดสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) มีผู้ทรงคุณวุฒิ ได้แก่ ผู้บริหารการศึกษาระดับอาชีวศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา และครูที่ปรึกษาศูนย์บ่มเพาะผู้ประกอบการอาชีวศึกษา ผู้มีประสบการณ์ตรงรวม 9 คน ได้มาโดยการเลือก แบบเจาะจง (Purposive Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ ร่างรูปแบบ, ประเด็นสนทนากลุ่ม และแบบประเมินความเหมาะสมของรูปแบบฯ การวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) และนำข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิมาพิจารณาปรับปรุงรูปแบบ

ขั้นตอนที่ 3 การประเมินรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะความเป็นผู้ประกอบการของนักศึกษาในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้อำนวยการ รองผู้อำนวยการ ครูที่ปรึกษาศูนย์บ่มเพาะผู้ประกอบการอาชีวศึกษา จากสถานศึกษาในเขตภาคเหนือ สถานศึกษาละ 3 คน จำนวน 77 แห่ง รวมทั้งหมด 108 คน ใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) ตามสัดส่วนขนาดสถานศึกษาในแต่ละจังหวัด เครื่องมือใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบประเมินความเป็นไปได้/ความเป็นประโยชน์ของรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะความเป็นผู้ประกอบการของนักศึกษาในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ประกอบด้วยองค์ประกอบที่ 1 ผู้ดำเนินการ จำนวน 1 ข้อ องค์ประกอบที่ 2 กระบวนการพัฒนานักศึกษา เพื่อให้มีสมรรถนะความเป็นผู้ประกอบการในสถานศึกษา จำนวน 13 ข้อ องค์ประกอบที่ 3 วิธีการพัฒนาสมรรถนะความเป็นผู้ประกอบการของนักศึกษาในสถานศึกษา จำนวน 21 ข้อ และองค์ประกอบที่ 4 สมรรถนะความเป็นผู้ประกอบการของนักศึกษาในสถานศึกษา จำนวน 40 ข้อ รวมทั้งสิ้น 75 ข้อ การเก็บรวบรวมข้อมูล ด้วยระบบ online ได้รับแบบสอบถาม กลับคืนจำนวน 108 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 วิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้โปรแกรม คอมพิวเตอร์สำเร็จรูป สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D)

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะความเป็นผู้ประกอบการของนักศึกษา ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา พบว่า

วัตถุประสงค์ที่ 1 การศึกษากระบวนการพัฒนา วิธีการพัฒนา และสมรรถนะความเป็นผู้ประกอบการของนักศึกษาในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ผลการวิจัยพบว่า

1.1 กระบวนการพัฒนาสมรรถนะความเป็นผู้ประกอบการของนักศึกษาในสถานศึกษา ได้แก่ 1) การสำรวจความต้องการการพัฒนาสมรรถนะ 2) การวางแผน และออกแบบการพัฒนาสมรรถนะความเป็นผู้ประกอบการของนักศึกษา 3) การดำเนินการพัฒนาสมรรถนะความเป็นผู้ประกอบการของนักศึกษา 4) การประเมินผลการพัฒนาสมรรถนะความเป็นผู้ประกอบการของนักศึกษา

1.2 วิธีการพัฒนาสมรรถนะความเป็นผู้ประกอบการของนักศึกษาในสถานศึกษา ได้แก่ 1) การจัดสถานการณ์จำลอง 2) การศึกษาดูงาน 3) การฝึกอบรม

1.3 สมรรถนะความเป็นผู้ประกอบการของนักศึกษาในสถานศึกษา 3 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านความรู้ คือ ความรู้เกี่ยวกับธุรกิจทั่วไป, ความรู้เกี่ยวกับการออกแบบเบื้องต้นของโมเดลธุรกิจ, ความรู้เกี่ยวกับการดำเนินธุรกิจ, ความรู้เกี่ยวกับกฎหมายและภาษีอากร 2) ด้านทักษะ คือ ความสามารถในการปฏิบัติงาน, ความสามารถในการสื่อสารและสร้างปฏิสัมพันธ์ 3) ด้านคุณลักษณะ คือ ความรับผิดชอบในการทำงาน, ความคิดสร้างสรรค์, การมีจริยธรรมทางธุรกิจ

วัตถุประสงค์ที่ 2 การสร้างรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะความเป็นผู้ประกอบการของนักศึกษาในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาเพื่อพิจารณาตรวจสอบความเหมาะสมของรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะความเป็นผู้ประกอบการของนักศึกษาในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา โดยจัดสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) ซึ่งผู้ทรงคุณวุฒิได้วิพากษ์และให้ข้อเสนอแนะโดยเพิ่ม ผู้ดำเนินการพัฒนา อีก 1 องค์ประกอบหลังจากนั้นผู้วิจัยได้ปรับปรุงแก้ไขตามฉันทามติของผู้ทรงคุณวุฒิดังนี้

องค์ประกอบที่ 1 ผู้ดำเนินการพัฒนา มีรายละเอียด ดังนี้ ผู้อำนวยการ, รองผู้อำนวยการ, ครู, วิทยากร

องค์ประกอบที่ 2 กระบวนการพัฒนาสมรรถนะความเป็นผู้ประกอบการของนักศึกษา มีรายละเอียด ดังนี้ 1) การสำรวจความต้องการการพัฒนาสมรรถนะ 2) การวางแผนและออกแบบการพัฒนาสมรรถนะความเป็นผู้ประกอบการของนักศึกษา 3) การดำเนินการพัฒนาสมรรถนะความเป็นผู้ประกอบการของนักศึกษา 4) การประเมินผลการพัฒนาสมรรถนะ ความเป็นผู้ประกอบการของนักศึกษา

องค์ประกอบที่ 3 วิธีการพัฒนาสมรรถนะความเป็นผู้ประกอบการของนักศึกษาในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษามีรายละเอียด ดังนี้ 1) การจัดสถานการณ์จำลอง 2) การศึกษาดูงาน 3) การฝึกอบรม

องค์ประกอบที่ 4 การศึกษาสมรรถนะ ความเป็นผู้ประกอบการของนักศึกษาในสถานศึกษา โดยการสังเคราะห์เอกสาร สรุปได้ สมรรถนะ 3 ด้าน มีรายละเอียด ดังนี้ 1) ด้านความรู้ คือ ความรู้เกี่ยวกับธุรกิจทั่วไป, ความรู้เกี่ยวกับการออกแบบเบื้องต้นของโมเดลธุรกิจ, ความรู้เกี่ยวกับการดำเนินธุรกิจ, ความรู้เกี่ยวกับกฎหมายและภาษีอากร 2) ด้านทักษะ คือ ความสามารถในการปฏิบัติงาน, ความสามารถในการสื่อสารและสร้างปฏิสัมพันธ์ 3) ด้านคุณลักษณะคือ ความรับผิดชอบในการทำงาน, ความคิดสร้างสรรค์, การมีจริยธรรมทางธุรกิจ

ผลการตรวจสอบรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะความเป็นผู้ประกอบการของนักศึกษาในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาในภาพรวม มีผลการประเมินความเหมาะสม

วัตถุประสงค์ที่ 3 การประเมินรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะความเป็นผู้ประกอบการของนักศึกษาในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาปรากฏผลดังนี้

ตารางที่ 1 ผลการประเมินความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ของรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะความเป็นผู้ประกอบการของนักศึกษาในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาในภาพรวม

รายการประเมิน	$\bar{X}$	S.D.	ความเป็นไปได้	$\bar{X}$	S.D.	ความเป็นประโยชน์	ผลการประเมิน
องค์ประกอบที่ 1 ผู้ดำเนินการพัฒนา สมรรถนะความเป็น ผู้ประกอบการของ นักศึกษา	4.45	0.55	มาก	4.43	0.54	มาก	ผ่าน
องค์ประกอบที่ 2 กระบวนการพัฒนา สมรรถนะความเป็น ผู้ประกอบการของ นักศึกษา	4.43	0.60	มาก	4.42	0.59	มาก	ผ่าน
องค์ประกอบที่ 3 วิธีการพัฒนาสมรรถนะ ความเป็นผู้ประกอบการ ของนักศึกษา	4.46	0.56	มาก	4.44	0.61	มาก	ผ่าน
องค์ประกอบที่ 4 สมรรถนะความเป็น ผู้ประกอบการของ นักศึกษา	4.47	0.60	มาก	4.45	0.60	มาก	ผ่าน
รวม	4.45	0.57	มาก	4.43	0.58	มาก	ผ่าน

ผลการประเมินความเป็นไปได้ของรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะความเป็นผู้ประกอบการของนักศึกษาในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.45) เมื่อพิจารณารายด้าน สูงสุดคือ องค์ประกอบที่ 4 สมรรถนะความเป็นผู้ประกอบการของนักศึกษา ($\bar{X}$ = 4.47) รองลงมา คือองค์ประกอบที่ 3 วิธีการพัฒนาสมรรถนะความเป็นผู้ประกอบการของนักศึกษา ($\bar{X}$ = 4.46)

ความเป็นประโยชน์ของรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะความเป็นผู้ประกอบการของนักศึกษาในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.43) เมื่อพิจารณารายด้าน สูงสุดคือ องค์ประกอบที่ 4 สมรรถนะความเป็นผู้ประกอบการของนักศึกษา ($\bar{X}$ = 4.45) รองลงมา คือองค์ประกอบที่ 3 วิธีการพัฒนาสมรรถนะความเป็นผู้ประกอบการของนักศึกษา ($\bar{X}$ = 4.44)

องค์ความรู้ใหม่

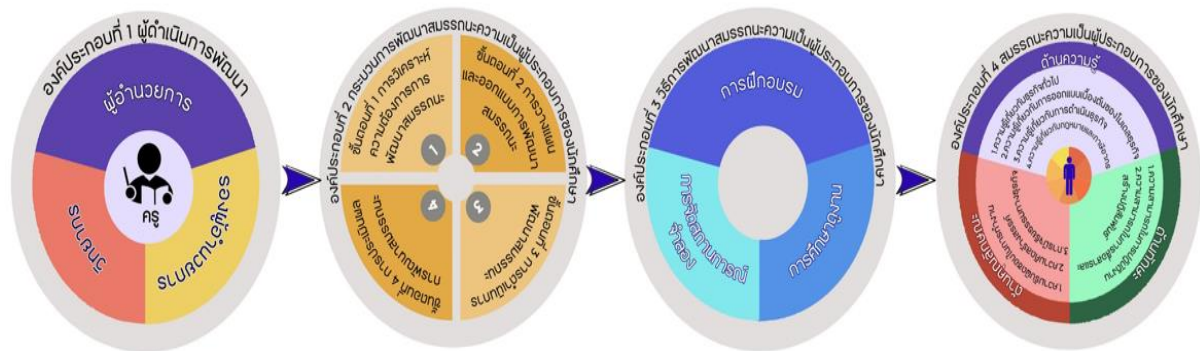

Figure 1: Model for Developing Entrepreneurship Competency of Students in Educational Institutions under Office of the Vocational Education Commission

จากภาพที่ 1 รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะความเป็นผู้ประกอบการของนักศึกษาในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ ดังนี้

องค์ประกอบที่ 1 ผู้ดำเนินการพัฒนา ประกอบด้วย 4 บุคคล คือ 1) ผู้อำนวยการ 2) รองผู้อำนวยการ 3) ครู 4) วิทยากร

องค์ประกอบที่ 2 กระบวนการพัฒนาสมรรถนะความเป็นผู้ประกอบการของนักศึกษา ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนที่ 1 การสำรวจความต้องการการพัฒนาสมรรถนะความเป็นผู้ประกอบการของนักศึกษา ขั้นตอนที่ 2 การวางแผนและออกแบบการพัฒนาสมรรถนะความเป็นผู้ประกอบการของนักศึกษา ขั้นตอนที่ 3 การดำเนินการพัฒนาสมรรถนะความเป็นผู้ประกอบการของนักศึกษา ขั้นตอนที่ 4 การประเมินผลการพัฒนาสมรรถนะ ความเป็นผู้ประกอบการของนักศึกษา

องค์ประกอบที่ 3 วิธีการพัฒนาสมรรถนะความเป็นผู้ประกอบการของนักศึกษา ประกอบด้วย 3 วิธี คือ 1) การจัดสถานการณ์จำลอง 2) การศึกษาดูงาน 3) การฝึกอบรม และ

องค์ประกอบที่ 4 สมรรถนะความเป็นผู้ประกอบการของนักศึกษา ประกอบด้วย 3 สมรรถนะ คือ 1) ด้านความรู้ 2) ด้านทักษะ 3) ด้านคุณลักษณะ

อภิปรายผลการวิจัย

จากสรุปผลการวิจัยมีประเด็นสำคัญที่นำมาอภิปรายผลดังนี้

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 เพื่อศึกษากระบวนการพัฒนา วิธีการพัฒนา และสมรรถนะความเป็นผู้ประกอบการของนักศึกษาในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ผู้วิจัยได้สังเคราะห์เอกสาร สัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ ศึกษาจากสถานศึกษาที่มีแนวปฏิบัติที่ดี พบว่า กระบวนการพัฒนาสมรรถนะความเป็นผู้ประกอบการของนักศึกษาในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา มี 4 ประการ ได้แก่ 1) การสำรวจความต้องการการพัฒนาสมรรถนะ 2) การวางแผน และออกแบบการพัฒนาสมรรถนะความเป็นผู้ประกอบการของนักศึกษา 3) การดำเนินการพัฒนาสมรรถนะความเป็นผู้ประกอบการของนักศึกษา 4) การประเมินผลการพัฒนาสมรรถนะความเป็นผู้ประกอบการของนักศึกษา, วิธีการพัฒนาสมรรถนะ มี 3 วิธี ได้แก่ การจัดสถานการณ์จำลอง การฝึกอบรม และการศึกษาดูงาน และสมรรถนะความเป็นผู้ประกอบการ มี 3 ด้าน ได้แก่ ด้านความรู้ ด้านทักษะ และด้านคุณลักษณะ ทั้งนี้เนื่องมาจากการพัฒนา

สมรรถนะมีจุดมุ่งหมายให้นักศึกษาได้ค้นหาความรู้ด้วยการฝึกปฏิบัติ ตามระยะเวลาที่เหมาะสม และจำเป็นต้องใช้วิธีการที่มีความหลากหลาย ซึ่งสอดคล้องกับ Thurapan et al. (2015) ได้ศึกษาการพัฒนาสมรรถนะหลักของผู้นำนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน ประเทศไทย พบว่าแนวทางการพัฒนาสมรรถนะหลักของผู้นำนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบนประเทศไทย ที่เหมาะสมคือการจัดทำหลักสูตรอบรม ระยะเวลาการพัฒนาวิธีการพัฒนาสมรรถนะ 11 วิธี

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 การสร้างรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะความเป็นผู้ประกอบการของนักศึกษาในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาที่สร้างและตรวจสอบยืนยันจากผู้ทรงคุณวุฒิ และนำข้อเสนอแนะ มาปรับปรุงแก้ไข ทำให้ได้รูปแบบที่มีความสมบูรณ์ครอบคลุม สามารถนำไปใช้ได้จริง ประกอบด้วย

องค์ประกอบที่ 1 ผู้ดำเนินการพัฒนา ได้แก่ ผู้อำนวยการ, รองผู้อำนวยการ, ครู และวิทยากร ทั้งนี้เพราะผู้ดำเนินการมีหน้าที่นำกระบวนการพัฒนา เลือกเอาวิธีการพัฒนามาใช้ในการพัฒนาให้เกิดความรู้ทักษะ คุณลักษณะกับนักศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับ Supasaktumrong (2018) ได้ศึกษาบทบาทของฝ่ายการจัดการในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ พบว่า ผู้บริหารต้องแสดงบทบาทในการแสดงวิสัยทัศน์ ให้การสนับสนุนการปฏิบัติงาน การสอนงานและอำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ หัวหน้างานต้องแสดงบทบาทในการดำเนินโครงการพัฒนาอาชีพให้เห็นเป็นรูปธรรมและการเป็นผู้สอนงานและการเป็นพี่เลี้ยง ครูที่ปรึกษา/วิทยากรต้องแสดงบทบาทการมอบหมายงาน การวางแผนและจัดสรรทรัพยากร ประสานงานติดตามพัฒนาการเรียนรู้ การแสดงบทบาทแต่ละระดับดังกล่าว ทำให้องค์การเกิดการพัฒนาและสามารถนำพาองค์การไปสู่ความสำเร็จบรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ และยังสอดคล้องกับ Siripiyanon, and Wangsrikoon (2022) ได้ศึกษาการดำเนินการพัฒนาครูให้มีคุณลักษณะในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิจิตร พบว่า การดำเนินการพัฒนาครูให้มีคุณลักษณะในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิจิตร มีการกำหนดผู้รับผิดชอบดำเนินงานตามหน้าที่และความรับผิดชอบ การดำเนินการพัฒนาบุคลากรมุ่งเน้นประโยชน์ที่เกิดขึ้นกับโรงเรียน มีการเลือกวิธีการที่เหมาะสมในการพัฒนาบุคลากร มีการจัดสรรงบประมาณเพื่อดำเนินการในการพัฒนาบุคลากร และมีการจัดระบบการเก็บรวบรวมข้อมูลในการพัฒนาบุคลากรอย่างมีประสิทธิภาพ

องค์ประกอบที่ 2 กระบวนการพัฒนาสมรรถนะความเป็นผู้ประกอบการของนักศึกษาในสถานศึกษา ประกอบด้วย การสำรวจความต้องการ, การวางแผนและออกแบบการพัฒนา, การดำเนินการพัฒนา และการประเมินผลการพัฒนา ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับความเป็นผู้ประกอบการใหม่สำหรับของนักศึกษาในสถานศึกษา และทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับความเป็นผู้ประกอบการใหม่ของนักศึกษาในสถานศึกษาอย่างลุ่มลึก หลากหลายรัดกุม ได้มีการนำเสนอร่างองค์ประกอบต่อผู้เชี่ยวชาญ และได้ให้ข้อเสนอแนะให้ความคิดเห็น จนได้องค์ประกอบ ที่มีความสอดคล้องกับความเป็นผู้ประกอบการใหม่สำหรับนักศึกษาในสถานศึกษา เพื่อสถานศึกษาจัดการพัฒนาสมรรถนะ ได้ทำการสำรวจความต้องการพัฒนาตนเองของนักศึกษา ซึ่งเป็นกระบวนการรวบรวมเก็บข้อมูลที่สำคัญเพื่อนำข้อมูลมาการวางแผน และออกแบบการพัฒนา ในการวางแผน และออกแบบการพัฒนา เป็นการวางแผนกำหนดวัตถุประสงค์ ขั้นตอน รายละเอียดการจัดการเรียนรู้อย่างเป็นระบบทำให้การดำเนินการพัฒนาตรงตามความต้องการการพัฒนาสมรรถนะ ในการดำเนินการพัฒนา เป็นการดำเนินกิจกรรมตามที่ได้วางแผน และออกแบบไว้มีการประเมินผลของการพัฒนาเพื่อให้เกิดสมรรถนะ การประเมินผล เป็นการประเมินตาม แผนงานการดำเนินงาน ตามวัตถุประสงค์ของแผนงาน หรือโครงการที่กำลังดำเนินการอยู่หรือเสร็จสมบูรณ์ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Kuratko (2011) ได้กล่าวว่า องค์ประกอบของความเป็นผู้ประกอบการใหม่ว่า เป็นการจัดการ

เพื่อสร้างค่านิยมโดยผ่านกิจกรรมต่างๆ ที่ให้การสนับสนุนด้านทรัพยากร ด้านกำลังใจ เพื่อให้เกิดจิตสำนึกในการเป็นผู้ประกอบการสามารถบรรลุถึงการสร้างนวัตกรรมใหม่ และจากการศึกษางานวิจัยของ Phungphol, and Jadesadalug (2018) ที่ได้เสนอองค์ประกอบของความเป็นผู้ประกอบการใหม่ (Start-Up) มี 5 ตัวแปรย่อยทางด้านศักยภาพการดำเนินธุรกิจ คือ มุ่งมั่นในความสำเร็จ ทำงานเชิงรุก จริยธรรมในการดำเนินงาน เผชิญหน้ากับความเสี่ยง เรียนรู้อย่างต่อเนื่อง ไม่มีอิทธิพลต่อการสร้างความได้เปรียบทางการแข่งขัน โดยมีทฤษฎีสนับสนุนเหตุผลสำคัญที่ผู้ประกอบการจะต้องทำความเข้าใจดำเนินการอย่างถูกวิธี เพื่อใช้ตัวแปรเหล่านี้สนับสนุนการสร้างความสำเร็จได้เปรียบทางการแข่งขันในอนาคตโดยจำเป็นต้องเรียนรู้ และพัฒนาในระยะยาวจึงจะประสบผลสำเร็จ ซึ่งยังสอดคล้องกับ Torrejos et al. (2020) ที่กล่าวว่า กระบวนการพัฒนานักศึกษาเพื่อให้มีสมรรถนะ ประกอบด้วย การดำเนินงาน 4 ขั้นตอน ดังนี้ สำรวจความต้องการของบุคลากรตามวัตถุประสงค์, จัดทำแผนพัฒนา, ดำเนินการพัฒนา และประเมินผลและติดตามผลการพัฒนา นอกจากนี้ Praphasanobol, and Vanichwatanavorachai (2023) ยังกล่าวถึงการพัฒนาให้นักศึกษาเพื่อให้มีสมรรถนะในการจัดการเรียน ประกอบด้วย การดำเนินการพัฒนา 4 ขั้นตอน ดังนี้ สำรวจความต้องการ, กำหนดวัตถุประสงค์, ดำเนินการ และการวัดผลและประเมินผล รวมถึงยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ Thongsima (2018) ได้วิจัยกระบวนการสร้างเกณฑ์มาตรฐานการพัฒนามหาวิทยาลัยภายในองค์กร พบว่า พัฒนามหาวิทยาลัยมีขั้นตอน ดังนี้ สำรวจว่าใครต้องพัฒนาในเรื่องใด วางแผนการพัฒนาระยะสั้นและระยะยาวคู่กันไป กำหนดมาตรฐานการประเมินความสำเร็จ ลงมือทำให้สำเร็จ เพื่อพัฒนาตนเอง สร้างกลยุทธ์การเพิ่มประสิทธิภาพการทำงาน สอดคล้องกับ Beautiful (2021) ได้วิจัยกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องกับการเสริมสร้างสมรรถนะความเป็นผู้ประกอบการแบ่งเป็น 4 ขั้นตอน คือ 1) กำหนดปัญหา 2) วางแผนแก้ปัญหา 3) ดำเนินการ 4) สรุปและนำเสนอ

องค์ประกอบที่ 3 วิธีการพัฒนาสมรรถนะความเป็นผู้ประกอบการของนักศึกษาในสถานศึกษา ประกอบด้วย การจัดสถานการณ์จำลอง, การศึกษาดูงาน และการฝึกอบรม ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก สถานศึกษาในสังกัดอาชีวศึกษามีการเรียนการสอนที่เน้นการประลองให้เกิดทักษะ ดังนั้น การจัดสถานการณ์จำลอง, การศึกษาดูงาน และการฝึกอบรมจึงเหมาะสมกับนักศึกษา เพื่อช่วยให้นักศึกษาสามารถเชื่อมโยงความรู้หรือสร้างความรู้ให้เกิดขึ้นในตนเอง ด้วยการลงมือปฏิบัติจริง ผ่านกิจกรรมการเรียนรู้ โดยมีครู วิทยากรเป็นผู้แนะนำ กระตุ้น หรืออำนวยความสะดวกให้นักศึกษาเกิดการเรียนรู้ ที่สอดคล้องกับ Ragauskaitė, and Zaleckienė (2018) ที่ได้กล่าวถึง วิธีการและแนวทางการพัฒนาความสามารถในการเป็นผู้ประกอบการของนักเรียนด้วยวิธีการสถานการณ์จำลอง อบรม และยังสอดคล้องกับ Praspan, and Wattananarong (2021) ได้ศึกษาการพัฒนาคุณลักษณะและพฤติกรรมความเป็นผู้ประกอบการวิสาหกิจเริ่มต้นพบว่า ใช้วิธีการสอน สถานการณ์จำลอง การศึกษาจากบุคคลต้นแบบ (การเรียนรู้จากประสบการณ์) ซึ่งผลลัพธ์การเรียนรู้ที่ได้จะประกอบด้วย 3 ส่วน คือ ความรู้เกี่ยวกับคุณลักษณะ (แบบทดสอบความรู้) เจตคติที่มีต่อคุณลักษณะ (แบบทดสอบเจตคติ) และพฤติกรรมที่แสดงคุณลักษณะ (แบบวัดพฤติกรรม) โดยมีความสอดคล้องกับ Pommi, and Naksai (2020) ที่ได้ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความตั้งใจเป็นผู้ประกอบการของนิสิต หลักสูตรที่มุ่งเน้นการเป็นผู้ประกอบการ มหาวิทยาลัยพะเยา พบว่า การเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง และความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ คุณลักษณะดังกล่าวเป็นสิ่งที่สามารถปลูกฝังและพัฒนาได้จาก กระบวนการเรียนรู้ การทดลองปฏิบัติด้วยตนเอง หรือเรียนรู้จากประสบการณ์ของผู้อื่น โดยที่ Poolsawat (2019) ได้กล่าวว่า ความตั้งใจเป็นผู้ประกอบการสามารถพัฒนาได้จาก การฝึกอบรม การทดลองปฏิบัติด้วยตนเอง หรือเรียนรู้จากประสบการณ์ของผู้อื่น ก่อให้เกิดจำนวนผู้ประกอบการใหม่ที่จะช่วยพัฒนาเศรษฐกิจในประเทศกำลังพัฒนาได้ และยัง

สอดคล้องกับ Phamornprawat (2017) กล่าวว่า องค์ประกอบความสำเร็จในการพัฒนาสมรรถนะความเป็นผู้ประกอบการของนักศึกษา ประกอบด้วย การดูงานนอกสถานที่ การฝึกงานกับผู้เชี่ยวชาญ การอบรม /สัมมนา องค์ประกอบที่ 4 สมรรถนะความเป็นผู้ประกอบการของนักศึกษาในสถานศึกษา

4.1 ด้านความรู้ คือ สิ่งที่สั่งสมมาจากการศึกษา การค้นคว้า หรือจากประสบการณ์เฉพาะในเรื่องที่ต้องรู้ เป็นความรู้ที่เป็นสาระสำคัญในเรื่องความรู้เบื้องต้น เกี่ยวกับการเป็นผู้ประกอบการ ประกอบด้วย ความรู้เกี่ยวกับธุรกิจทั่วไป, ความรู้เกี่ยวกับการออกแบบเบื้องต้นของโมเดลธุรกิจ, ความรู้เกี่ยวกับการดำเนินธุรกิจ และ ความรู้เกี่ยวกับกฎหมายและภาษีอากร ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก สถานศึกษาควรได้นำสมรรถนะด้านความรู้ไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนานักศึกษาให้มีสมรรถนะความเป็นผู้ประกอบการ ซึ่งเป็นความรู้เฉพาะด้าน โดยสถานศึกษาให้การสนับสนุนในการจัดกิจกรรมการพัฒนา ซึ่งจะส่งผลให้นักศึกษาสามารถปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น สามารถบรรลุตามเป้าหมายของตนเอง นอกจากนั้นยังสามารถนำสมรรถนะด้านความรู้ไปประยุกต์ใช้การปฏิบัติงาน ซึ่งสอดคล้องกับ Ferreras-Garcia, Sales-Zaguirre, and Serradell-López (2021) ที่กล่าวถึง ผู้ประกอบการควรมีความรู้ ดังนี้ การลงทุน การวางแผนการเงิน การจัดการทรัพยากร การตลาด การออกแบบเบื้องต้นของโมเดลธุรกิจ ทักษะ ประกอบด้วย การจัดการความคิด, ปฏิสัมพันธ์ทางสังคม, การแก้ปัญหา, การตัดสินใจ และการสร้างเครือข่าย และ Ernest, Matthew, and Samuel (2015) ได้กล่าวว่า ความรู้ความเป็นผู้ประกอบการ มีดังนี้ ผู้ประกอบการวิสาหกิจ บทบาทของผู้ประกอบการ มีทักษะ ประกอบด้วย การคิดเชิงสร้างสรรค์, การใช้คอมพิวเตอร์, การจัดการทางการเงิน คุณลักษณะ จริยธรรมในทางธุรกิจ และยังสอดคล้องกับ Khongmalai, and Arreesophonphichet (2015) ได้ศึกษาการพัฒนาสมรรถนะการจัดการความรู้ของนิสิตนักศึกษาระดับอุดมศึกษาในศตวรรษที่ 21 พบว่าสมรรถนะด้านความรู้ ประกอบด้วย มีความรู้ด้านหลักการจัดการความรู้ และมีความรู้ความเข้าใจด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ

4.2 ด้านทักษะ คือสิ่งที่ต้องการให้นักศึกษาทำได้อย่างมีประสิทธิภาพ ประกอบด้วย ความสามารถในการปฏิบัติงาน และความสามารถในการสื่อสารและสร้างปฏิสัมพันธ์ ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากการพัฒนาความเป็นผู้ประกอบการของนักศึกษา ด้านทักษะเป็นยุทธศาสตร์สำคัญต่อการจัดการเรียนรู้ในเนื้อหาเชิงสหวิทยาการในสถานศึกษาในระดับอาชีวศึกษา เพื่อมุ่งหวังการมีงานทำของผู้เรียน ซึ่งผู้ประกอบการเป็นบุคคลสำคัญในการดำเนินธุรกิจในยุคเศรษฐกิจสร้างสรรค์ โดยต้องมีการปรับตัวเพื่อให้ทันต่อกระแสการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น โดยการพัฒนาทักษะและองค์ความรู้ในการสร้างสรรค์สินค้าและบริการรูปแบบใหม่ให้มีจุดเด่น และสามารถต่อยอดด้วยความคิดและนวัตกรรม เพื่อตอบสนองความต้องการของตลาด และก้าวทันต่อกระแสการเปลี่ยนแปลงของ สังคมโลก ซึ่งมีความสอดคล้องกับ Office of Student Affair, Chulalongkorn University (2020) กล่าวว่านอกจากทักษะในวิชาชีพของตนเองแล้ว ยังมีทักษะอีก 6 ด้านที่จะทำให้การทำงานของเราประสบความสำเร็จในธุรกิจของตนเองในฐานะผู้ประกอบการ คือ การบริหารจัดการตนเอง, การบริหารความสัมพันธ์, การแก้ปัญหาเชิงระบบ, การมีภาวะผู้นำ, การบริหารความเปลี่ยนแปลง และการบริหารจัดการจิตตอล และสอดคล้องกับ Ketkaew, and Srimai (2019) ได้ศึกษาโมเดลธุรกิจและการนำไปดำเนินการ เพื่อเป็นทิศทางช่วยให้องค์กรดำเนินไปอย่างเป็นระบบ และมีเป้าหมายในการนำกลยุทธ์ไปดำเนินการด้านต่างๆ พบว่า ภาวะความเป็นผู้นำ, ด้านการสื่อสาร, การกำหนดความรับผิดชอบ, การบริหาร และการประเมินผลการดำเนินงาน สอดคล้องกับ Khongmalai, and Arreesophonphichet (2015) ได้ศึกษาการพัฒนาสมรรถนะการจัดการความรู้ของนิสิตนักศึกษาระดับอุดมศึกษาในศตวรรษที่ 21 พบว่าสมรรถนะด้านทักษะ ประกอบด้วย ทักษะในการใช้เทคโนโลยีเป็นเครื่องมือในการค้นหา จัดเก็บ

แลกเปลี่ยนความรู้ในการปฏิบัติงาน, ทักษะการสื่อสารระหว่างบุคคล และทักษะการคิดและแก้ปัญหา อย่างมีระบบและมีเหตุผล

4.3 ด้านคุณลักษณะ คือ เจตคติ ค่านิยม และความคิดเห็น เกี่ยวกับภาพลักษณ์ของนักศึกษา ประกอบด้วย ความรับผิดชอบในการทำงาน, ความคิดสร้างสรรค์ และการมีจริยธรรมทางธุรกิจ ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจาก คุณลักษณะความเป็นผู้ประกอบการเป็นสิ่งที่ฝึกฝนหรือสอนได้ ด้วยการศึกษาเรียนรู้จากประสบการณ์คนอื่น รวมทั้งยังเป็นการสร้างภาพลักษณ์ที่ดีต่อสินค้า และองค์กรซึ่งอาจช่วยยอดขายได้ ทางอ้อมอีกด้วย ซึ่งสอดคล้องกับ Srinakharinwirot University (2017) ได้กล่าวถึงสมรรถนะหลักในการปฏิบัติงานของบุคคลากรมี 5 ข้อ ดังนี้ ความรับผิดชอบต่อสังคม, การทำงานอย่างชาญฉลาด, ความเป็นหนึ่งเดียวกัน, ความคิดสร้างสรรค์, ความยึดมั่นในคุณธรรม จริยธรรม และสอดคล้องกับ Khongmalai, and Arreesophonphichet (2015) ได้ศึกษาการพัฒนาสมรรถนะการจัดการความรู้ของนิสิตนักศึกษา ระดับอุดมศึกษาในศตวรรษที่ 21 พบว่าสมรรถนะด้านคุณลักษณะ มีจิตสำนึกด้านคุณธรรม จริยธรรม และความซื่อสัตย์ มีความรับผิดชอบในการแบ่งปัน ความรู้เพื่อประโยชน์ต่อสังคมและส่วนรวม

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ข้อที่ 3 ผลการประเมินความเป็นไปได้ของรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะ ความเป็นผู้ประกอบการของนักศึกษาในสถานศึกษาโดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจาก รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะ ความเป็นผู้ประกอบการผู้วิจัยได้ศึกษา ทฤษฎี แนวคิด เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องอย่างลุ่มลึก มีการสัมภาษณ์ข้อมูลจากผู้ทรงคุณวุฒิ ศึกษาจากสถานศึกษาที่มีแนวปฏิบัติที่ดี รวมทั้งตรวจสอบด้านความถูกต้องและความเหมาะสมก่อน แล้วนำมาปรับปรุงให้ดีขึ้นจากนั้นประเมินความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ ทำให้โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ตามที่ Sisaat (2017) ที่ได้กล่าวถึงการพัฒนานวัตกรรมต่างๆ ผู้วิจัยจะต้องพัฒนาขึ้นมา โดยศึกษาค้นคว้าแนวคิด ทฤษฎีต่างๆ ซึ่งจำเป็นต้องให้ผู้เชี่ยวชาญ พิจารณาความถูกต้องและเหมาะสมด้วย

สรุป

จากการศึกษารูปแบบการพัฒนาสมรรถนะ ความเป็นผู้ประกอบการของนักศึกษา สามารถสรุปผลการวิจัยได้ว่า กระบวนการพัฒนาสมรรถนะ ความเป็นผู้ประกอบการของนักศึกษาในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา มี 4 ประการ ได้แก่ 1) การสำรวจความต้องการการพัฒนาสมรรถนะ 2) การวางแผน และออกแบบการพัฒนาสมรรถนะ ความเป็นผู้ประกอบการของนักศึกษา 3) การดำเนินการพัฒนาสมรรถนะ ความเป็นผู้ประกอบการของนักศึกษา 4) การประเมินผลการพัฒนาสมรรถนะ ความเป็นผู้ประกอบการของนักศึกษา, วิธีการพัฒนาสมรรถนะ มี 3 วิธี ได้แก่ การจัดสถานการณ์จำลอง การฝึกอบรม และการศึกษาดูงาน และสมรรถนะ ความเป็นผู้ประกอบการ มี 3 ด้าน ได้แก่ ด้านความรู้ ด้านทักษะ และด้านคุณลักษณะ โดยสามารถนำมาวิเคราะห์และสร้างเป็นรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะ ความเป็นผู้ประกอบการของนักศึกษาในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ประกอบไปด้วย 4 องค์ประกอบ คือ องค์ประกอบที่ 1 ผู้ดำเนินการพัฒนา องค์ประกอบที่ 2 กระบวนการพัฒนาสมรรถนะ ความเป็นผู้ประกอบการของนักศึกษา องค์ประกอบที่ 3 วิธีการพัฒนาสมรรถนะ ความเป็นผู้ประกอบการของนักศึกษา องค์ประกอบที่ 4 สมรรถนะ ความเป็นผู้ประกอบการของนักศึกษา และเมื่อนำรูปแบบข้างต้น ไปประเมินความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ พบว่า รูปแบบมีความเป็นไปได้อยู่ในระดับมาก และความเป็นประโยชน์ก็อยู่ในระดับมาก ซึ่งแสดงให้เห็นว่า รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะ ความเป็นผู้ประกอบการของนักศึกษาในสถานศึกษา สามารถนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ได้จริง และจะช่วยในการพัฒนาทักษะความรู้ ให้นักศึกษาสามารถนำไปเป็นหลักในการประกอบการต่อไปได้

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

1.1 วิธีการพัฒนาสมรรถนะความเป็นผู้ประกอบการของนักศึกษาในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา มี 3 วิธี ประกอบด้วย การจัดสถานการณ์จำลอง การฝึกอบรบ การศึกษาดูงาน ดังนั้นผู้บริหารและครูควรใช้วิธีการพัฒนาสมรรถนะความเป็นผู้ประกอบการของนักศึกษาที่หลากหลาย และนำเครือข่ายเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาสมรรถนะความเป็นผู้ประกอบการของนักศึกษาด้วย

1.2 กระบวนการพัฒนาสมรรถนะความเป็นผู้ประกอบการของนักศึกษา ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา เริ่มจากการสำรวจความต้องการในการพัฒนาสมรรถนะความเป็นผู้ประกอบการของนักศึกษา ดังนั้น ครูจึงควรสำรวจความสามารถของนักศึกษาที่มีพื้นฐานที่แตกต่างแล้วนำมาจัดทำแผนพัฒนาสมรรถนะความเป็นผู้ประกอบการของนักศึกษา ให้เหมาะสมตามความต้องการและความแตกต่างระหว่างบุคคล

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาครูในการสร้างสมรรถนะความเป็นผู้ประกอบการของนักศึกษา

2.2 ควรมีการพัฒนาหลักสูตรทวิภาคีความเป็นผู้ประกอบการของนักศึกษา

References

- Chinweroj, J. (2019). Development of Steering System for Entrepreneurship Incubator at Vocational Level. *Vocational Education Innovation and Research Journal*, 3(2), 40-46.
- Choocherd, S. (2022). The Development of Personnel Competency in Working More Efficiency. *Valaya Alongkorn Review (Humanities and Social Science)*, 12(1), 223-238.
- Ernest, K., Matthew, S. K., & Samuel, A. K. (2015). Towards Entrepreneurial Learning Competencies: The Perspective of Built Environment Students. *Higher Education Studies*, 5(1), 20-30.
- Ferreras-Garcia, R., Sales-Zaguirre, J. & Serradell-López, E. (2021). Developing Entrepreneurial Competencies in Higher Education: A Structural Model Approach. *Education + Training Emerald Publishing Limited*, 63(5), 1-24.
- Ketkaew, K., & Srimai, S. (2019). Business Model and Its Implementation. *Modern Management Journal*, 17(1), 1-12.
- Khongmalai, B., & Arreesophonphichet, S. (2015). The Development of Knowledge Management competencies for Higher Education Students in the 21st Century. *Journal of Education Studies, Chulalongkorn University*, 43(1), 37-47.
- Kuratko, D. F. (2011). Entrepreneurship Theory, Process, and Practice in the 21st Century. *International Journal of Entrepreneurship and Small Business, Inderscience Enterprises Ltd*, 13(1), 8-17.
- Office of Small and Medium Enterprise Promotion. (2022). *Action Plan of the Office of Small and Medium Enterprise Promotion for the Year 2022*. Retrieved December 12, 2022, from https://www.sme.go.th/upload/mod_download/download-20220421150627.pdf

- Office of Student Affair, Chulalongkorn University. (2020). *6 Skills*. Retrieved October 10, 2022, from <https://www.sa.chula.ac.th/6-skills/>
- Phamornprawat, S. (2017). *Organization of Teaching Systems and Basic Knowledge about Teaching*. Bangkok: Office of Human Resources Management, Royal Irrigation Department.
- Phungphol, W., & Jadesadalug, V. (2018). New Entrepreneurial Characteristics Affecting Business Performance through the Competitive Advantage of the Start-up Business. *Dusit Thani College Journal*, 12(2), 303-318.
- Pommi, Ch., & Naksai, S. (2020). Factors Influencing Entrepreneurial Intentions of Students in the Entrepreneurship Focused Programs at the University of Phayao. *Journal of Business Administration and Social Sciences Ramkhamhaeng University*, 3(3), 65-80.
- Poolsawat, P. (2019). *Factors Influencing New Entrepreneurship: A Case Study of Business Administration Students in the South of Thailand*. (Doctoral Dissertation). Prince of Songkla University. Songkla.
- Praphasanobol, V., & Vanichwatanavorachai, S. (2023). A Model for Developing Pro-service Teachers' Teaching Competencies by Using Project-based and Creative Learning Management to Enhance Students' Creative Innovation Ability. *Journal of Education, Prince of Songkla University, Pattani Campus*, 34(1), 144-161.
- Prasertsin, U., Srihaset, K., & Laonoi, A. (2021). Guidelines for Competency-based Assessment in 21st Century. *Journal of Educational Measurement, Mahasarakham University*, 27(2), 16-31.
- Praspan, J., & Wattananarong, K. (2021). Development of Traits and Behaviors of Startup Entrepreneurs. *Journal of Social Science and Buddhist Anthropology*, 6(1), 181-198.
- Ragauskaitė, A., & Zaleckienė, J. (2018). Innovative Methods and Approaches towards the Development of the Students' Entrepreneurial Competencies. *Research for Rural Development*, 2, 258-266.
- Siripiyanon, S., & Wangsrikoon, A. (2022). The Implementation on Development of the Teachers for the Characteristics in the 21st Century of the Academic Administrators under the Office of Phichit Secondary Educational Service Area. *Journal of Modern Learning Development*, 7(6), 269-279.
- Sisaat, B. (2017). *Basic Research*. (10th ed.). Bangkok: Suweeriyasarn.
- Srinakharinwirot University. (2017). *A Guide to Evaluating Performance Work*. Bangkok: Srinakharinwirot University.
- Sudsanguan, O. Y. et al. (2021). The Development of Training Courses to Enhance the New Entrepreneur in Vocational Business Incubator One Stop Service Center. *Interdisciplinary Sripatum Chonburi Journal*, 7(2), 113-128.
- Supasaktumrong, Ch. (2018). The Roles of Management in Human Resource Development. *Veridian E-Journal, Silpakorn University*, 11(2), 1702-1713.

- Thongsima, A. (2018). Establishing Standards for Personnel Development within the Organization. *Journal of Modern Learning Development*, 3(1), 1-16.
- Thurapan, K. et al. (2015). The Development Rajabhat University Student Leaders' Core Competency in the Upper-region of Northeastern Thailand. *Research and Development Journal Loei Rajabhat University*, 10(32), 13-22.
- Torrejos, M. D. et al. (2020). A Case Study on HRM Practices of Library Managers. *Solid State Technology*, 63(6), 16186-16196.